

Л. Я. НОВАКОВСЬКОМУ — 85

Видатному вченому у галузі земельних відносин і державному діячеві, доктору економічних наук, професору, академіку НААН та Української академії екологічних наук Леоніду Яковичу Новаковському виповнилося 85 років.

Народився Леонід Якович 7 липня 1935 р. у с. Стирти Черняхівського району Житомирської області. У 1953 р. він закінчив Житомирський технікум землевпорядкування, а у 1958 р. — факультет землеустрою Львівського сільськогосподарського інституту (нині — Львівський національний аграрний університет). Протягом 1958–1965 рр. Л.Я. Новаковський працює на виробництві інженером, старшим інженером, керівником групи, головним інженером проєктів проєктно-розвідальних організацій із землеустрою і містобудування Закарпатської області, головним інженером Закарпатської землевпорядної експедиції інституту «Укрземпроект».

З 1965 по 1974 р. Л.Я. Новаковський — референт і старший референт із землекористування та землеустрою Управління справами Ради Міністрів УРСР.

У 1974 р. він призначений директором Республіканського проєктного інституту по землевпорядкуванню «Укрземпроект», у 1989–1996 рр. — директором Інституту землеустрою УААН; з 1992 по 1996 р. очолював кафедру землевпорядкування Національного аграрного університету

(нині — Національний університет біоресурсів і природокористування України) (за сумісництвом).

У 1996–1999 рр. Л.Я. Новаковський працював головою Державного комітету України із земельних ресурсів і науковим директором Інституту землеустрою УААН.

У 1995–1999 рр. Леонід Якович — член Комісії з питань аграрної і земельної реформ при Президентові України; 1997–2000 рр. — член Координаційної ради з питань місцевого самоврядування при Президентові України; 1999–2001 рр. — член Комітету з питань аграрної політики при Президентові України; 2000–2002 рр. — позаштатний радник Голови Верховної Ради України; 2006–2012 рр. — член Комісії з опрацювання та комплексного вирішення питань реалізації державної політики у сфері раціонального використання та охорони земель при Президентові України.

З жовтня 1999 р. по травень 2003 р. Леонід Якович

працював директором Інституту землеустрою УААН, із серпня 2003 р. по 2015 р. — заступником, першим заступником директора з наукової роботи Комунального підприємства «Київський інститут земельних відносин» Київської міської ради, а з 2015 р. і на даний час працює радником Президії НААН.

У червні 1970 р. у Харківському сільськогосподарському інституті імені В.В. Докучаєва (нині — Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва) Л.Я. Новаковський захистив кандидатську дисертацію на тему: «Сільськогосподарське розселення Закарпаття і шляхи його удосконалення», а в листопаді 1985 р. в Інституті економіки АН УРСР (нині Державна установа «Інститут економіки і прогнозування НАН України») — докторську дисертацію на тему: «Економічні проблеми використання і охорони земельних ресурсів Української РСР». У 1994 р. йому було присвоєно вчене звання професора.

Наукова діяльність Л.Я. Новаковського пов'язана з дослідженням проблем розселення населення, раціонального використання та охорони земельних ресурсів, екологізації природокористування, розвитку земельних відносин, землеустрою і земельного кадастру.

Л.Я. Новаковський очолював авторські колективи з підготовки проєктів Земельного кодексу України (1990, 1992, 2001 рр.), брав активну участь у розробці

та ухваленні законів України «Про землеустрій», «Про охорону земель», низки інших законодавчих і нормативних актів з питань розвитку земельних відносин, при розробці проєкту Національної програми охорони земель на 1996–2010 роки, Програми створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру та ін.

Л.Я. Новаковським обґрунтовано систему моніторингу та використання земельного фонду, що ґрунтується на принципах оптимального співвідношення елементів ландшафту і параметрів антропогенного й техногенного навантажень на нього, запропоновано методика визначення втрат сільськогосподарського виробництва при вилученні земель для несільськогосподарських потреб і методичні основи моделі ландшафтного природоохоронного землеустрою.

Під керівництвом Л.Я. Новаковського в Україні виконано значні обсяги робіт із обстеження і картування ґрунтів, землеустрою, охорони земельних ресурсів, проведення економічного оцінювання сільськогосподарських земель, здійснення земельної реформи.

Леонід Якович брав безпосередню участь у розробці наукових основ і впровадженні в практику контурно-меліоративної організації території. Впродовж 2003–2015 рр. Л.Я. Новаковський зосереджує свою наукову діяльність на дослідженні проблем формування та функціонування комунальної власності на землю, обґрунтуванні шляхів і ме-

ханізмів розмежування земель державної та комунальної власності, на розробці концептуальних засад регулювання земельних відносин і формуванні регіональної земельної політики.

Л.Я. Новаковський автор 545 наукових праць, зокрема 35-ти колективних та індивідуальних монографій. Крім того, у засобах масової інформації ним опубліковано понад 80 статей, інтерв'ю, аналітичних довідок, які являють собою значний інтерес для вивчення історії розвитку земельних відносин. Ученим підготовлено 4 докторів та 7 кандидатів економічних наук.

Л.Я. Новаковський обраний у 1990 р. дійсним членом (академіком) УААН (загальне землеробство), а у 1992 р. — академіком Української екологічної академії наук.

Він був членом спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій у Раді з вивчення продуктивних сил України НАН України, Інституті економіки та прогнозування НАН України, головним редактором науково-виробничого журналу «Землепорядкування».

Л.Я. Новаковський проводив велику міжнародну діяльність, зокрема працював керівником групи радянських експертів з оцінки проєкту «Зелений пояс» (Сахара, Алжирська Народна Демократична Республіка) — 1976 р.; з експертизи проєкту зрошення земель у нижній течії р. Аваш (Ефіопія) — 1977 р. Леонід Якович у складі делегації Верховної Ради України розробляв заходи

щодо співробітництва у галузі сільського господарства Угорщини (1991 р.), з діловими колами Норвегії розглядав пропозиції щодо шляхів реалізації земельної реформи (1992 р.).

Виробничо-господарську та наукову діяльність Л.Я. Новаковський поєднував з активною суспільно-політичною, зокрема обирався депутатом чотирьох скликань Залізничної районної ради м. Києва (1975–1984 рр.), був кандидатом у народні депутати України по Залізничному виборчому округу № 7 м. Києва (1990 р.), посівши на виборах 3-тє місце.

Л.Я. Новаковський відзначений високими державними нагородами: орденами «Знак Пошани» (1997 р.); «За заслуги» III (1999 р.), II (2001 р.) і I ступенів (2015 р.) та чотири медалі, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1985 р.), Почесною Грамотою Верховної Ради України (2005 р.), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2006 р.), іншими відзнаками. Л.Я. Новаковський є лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки (1991 р.). Йому присвоєно почесні звання заслуженого діяча науки і техніки України (1995 р.), почесного землепорядника України (посвідчення 001).

Є державним службовцем I рангу (з жовтня 1996 р.).

Щиро вітаємо ювіляра, зичимо творчого натхнення і щастя.

Я.М. Гадзало,
президент Національної
академії аграрних
наук України
академік НААН